

Celým svým srdcem ti vzdávám chválu, přímo před bohy, bůžky, modlami, idoly a vůdci ti zpívám žalmy, tobě, Hospodine, se klaním a tvému jménu vzdávám chválu za tvé milosrdenství a za tvou věrnost.

Pane, kéž je nám světlem tvé slovo: ať nám svítí na cestu, protože občas ztrácíme směr. V životě jsou okamžiky, na které neradi vzpomínáme – šlápli jsme vedle, vydali jsme se na špatnou cestu, byli jsme mizerní poutníci odnikud nikam. Není to zlá vůle, co nás od tebe odvádí: spíš nejistota, trochu lhostejnost, a pak shon a spěch a příliš mnoho starostí.

Kéž zaslechneme, že tvé slovo není vzdálená posvátná mluva, ale že se týká i všedních okamžiků a obyčejných lidí. Buď uprostřed nás, prosíme. Amen.

čtení: Gn 17,1-8

J 3,17-19 Vždyť Bůh neposlal svého Syna na svět, aby soudil, ale aby skrze něj byl svět spasen. ¹⁸ Kdo v něho věří, není souzen. Kdo nevěří, je již odsouzen, neboť neuvěřil ve jméno jednorozeného Syna Božího. ¹⁹ Soud pak je v tom, že světlo přišlo na svět, ale lidé si zamilovali více tmu než světlo, protože jejich skutky byly zlé.

Uzavřu s tebou smlouvu, řekl Bůh člověku. Ten člověk se jmenoval Abram, byl už stár a vůči Hospodinu měl respekt. Nedávno ho Bůh zavolal a Abram šel: opustil, co měl za sebou, a vydal se s nadějí k něčemu novému, co ještě nezná. Vyrazil do budoucnosti nevybaven, zato s důvěrou vůči Bohu. O nějaký čas později tu smlouvu skutečně uzavřeli. Abram po celou dobu nepromluvil a k ničemu se nezavázal, povinnosti na sebe vzal jen Bůh: “Budu s tebou a platí to i pro potomky tvých potomků. Ty a tvé potomstvo tuhle smlouvu vždycky dodržujte.”

Tak zní Boží smluvní slib. Já budu s tebou a ať půjdeš kamkoli, půjdeš tam před Boží tváří. Nabízím ti dobrou budoucnost, tak to přijmi a dodržuj, ať to potomkům nezavaříš.

Abram na to nic neříká. Jen padne na tvář a přijímá, co je člověku dáno. O tom už je sepsáno hodně knih – že člověku nezbyvá, než aby přijal, co je dáno, a moc s tím nenadělá. Tenhle příběh je však vzácný tím, jak líčí, co že to má člověk přijmout a co je mu dáno: nikoli rány osudu, nýbrž Boží požehnání (které má za sebou i před sebou).

Devětadevadesát let prý bylo hlavnímu hrdinovi této scény. To je věk, kdy si člověk moc velké plány do budoucna zpravidla nedělá a smiřuje se s tím, že leccakou odpovědnost musí předat někomu dalšímu (v lidské společnosti nikdo z nás není nenahraditelný, jakkoli tím pocitem někteří jedinci trpí a čím výš mezi lidmi stojí, tím víc je to šírá). Před Boží tváří je to však jiné, tam nás nikdo nezastoupí: a tak i ta Boží budoucnost je tu pro mě a záleží na tom, jak ji přijmu a co s ní udělám (a o vás to platí zrovna tak).

Abram pro začátek dostane nové jméno, bude z něj Abraham – když to volně převedeme do češtiny, už se mu nebude říkat vznešený, nýbrž předek spousty potomků. To rozhodně stojí za pozornost: nebude už zajímavý tím, z jakého rodu vzešel a s kým je spřízněn, ale bude důležitý tím, co připraví těm, kdo teprve přijdou. Nežijeme my lidi přece jen pro tento okamžik ani jen pro to, co už bylo: jsme tu také pro to, co teprve bude.

Abraham to všechno poslouchá a neříká nic. Už toho má dost za sebou a ne všechno by rád zveřejňoval. Jak v cizině sobě i Sáře naordinoval strach a lež jako nejlepší taktiku (Hospodin mu dal najevo, že to nebylo dobře, a vzkázal mu to rovnou po pohanském králi, čímž ho asi poněkud zahanbil). A ten slib, že bude mít četné potomstvo, ten Abraham taky neslyší poprvé: sliby hezké, ale skutek utek, Bože. Sára mu poradila, ať si pořídí syna s otrokyní, že jí ho pak sebere a bude. Stalo se, ale brzy nato vyhnal otrokyni Hagar i s malým Izmaelem do pouště, protože se ty dvě nesnášely a nikdy se nesmířily. Všelijak to lidi umějí zašmodrchat, ale – to je v tom příběhu důležité – Hospodin nabízí, jak to rozmotat. Nezanevřel na ně: Sáře se zanedlouho opravdu narodí syn Izák (dodnes se k němu hlásí jako ke svému

předkovi Židé a po nich jako následovníci i křesťané). Bůh však neopustil ani Hagar a Izmaele (k němuž se jako potomci hlásí zase muslimové). I Hagar, cizinka bez domova prchající z Abrahamova domu, dostala Boží zaslíbení a to zaslíbení hodně připomíná, co později uslyší matka Samuela a ještě později i matka Ježíšova. Hospodin očividně není vázán tím, jak to lidé nešťastně zauzlovali.

Abraham v duši prožívá zmatek. “Už je to nějaký čas, cos mě, Hospodine, povolal. Všelijak se to pak zamotalo, nebyla to jen samá radost, ale i hrozná dramata, hořké zkušenosti a těžké omyly. Věřím, že tvůj slib platí, ale pořád abych v tom zmatku hledal, jaký smysl má všechno to, co se děje, a kdeže a jak se plní ten tvůj slib – ne že bych ti nevěřil, jen to pořád nikde nevidím.

Však to známe: tak rádi bychom konstatovali, že teď už jsou těžkosti konečně za námi a bude zase dobře, a ono to tak pořád není. Koronavirová patálie, další krize na obzoru, svět, kde zdomácnělo lhaní, zmatek a chvástání a taky tendence měřit očekávané požehnání penězi a pocitem štěstí.

Tak i tohle všechno je víra. Boží slib, který zní moc hezky, ale vypadá dost nepravděpodobně. Budoucnost otevřená před těmi, kdo už ji chtěli pomalu uzavřít a rozloučit se. Otevřená náruč i pro všechny, kdo svůj běh života všelijak pokazili a možná se bojí, že i prohráli. I tohle všechno je víra: a taky to, že Boží požehnání neznamená vždycky jen radost a klid a pohodu. A patří k víře i to, že vůbec netuším, co a jak bude. Něco odhadnu, něco spočítám, něco se rozumí samo sebou, ale dost možná, že to všechno bude jinak.

Jediné, co se dá čekat s jakousi jistotou, je to, že co Bůh začal, to taky půjde dál. Povolal člověka, něco mu k tomu přislíbil a bude to pokračovat. Na člověku je, aby se nikde neschovával a nevykrucoval a byl otevřený a zůstal nablízku tomu, co Bůh dělá.

Sepsán (a čten) byl tento příběh o smlouvě až v době, kdy se početné potomstvo začalo ohlížet, jak to s tou vírou vlastně začalo, kde jsme se tu vzali my a jak to bude dál. Příběh o smlouvě, kterou se Bůh zavázal (že nás bude provázet k dobrému) a na člověku je, aby ji přijal (jestli chce). Je to podobné jako s bohoslužbami: to slovo vypadá, jako že Pánu Bohu chodíme do kostela sloužit; ale mnohem spíš je to tak, že sem jdeme poslouchat a prožít, jakou službu on prokazuje nám.

Smlouvu mezi sebou a tebou i tvým potomstvem ve všech pokoleních činím smlouvou věčnou, řekl Bůh. Tak si ta slova jeho zaslíbení vezměte k srdci, aby vám posvítila, když je někdy nesnadné porozumět tomu, co se děje, a když není zrovna dobře vidět na životní naději.

Zbývá ještě požehnání pro příští dny:

A nebojte se těch, kteříž mordují tělo, ale duše nemohou zabít; než bojte se raději toho, kterýž může i duši i tělo zatratiti v pekelném ohni. Zdaliž neprodávají dvou vrabců za malý peníz? a jeden z nich nepadá na zem bez Otce vašeho.

Vaši pak i vlasové na hlavě všickni sečtení jsou. Protož nebojte se, mnohých vrabců dražší jste vy.

Tak si to – po kralicku – čítali naši předkové; a jako byl Bůh s nimi, bude, věříme, i s námi: abychom spatřovali naději v zemi nevalných vyhlídek a život v údolí stínu smrti.

Bůh buď s vámi na vašich cestách,
vy pak vězte, ať se vydáte kamkoli,
že tam nejdete sami.

Amen.